

Krokodillenteelt in Zimbabwe

DOOR DRS. IR. C.J.A. LOKIN JR

Aquacultuur is een breed begrip. Naast vis worden ook onder andere wieren, schelpdieren, kreeften, krabben en garnalen op grote schaal geteeld. De teelt van (amfibieën en) reptielen bevindt zich echter in een relatief beginstadium. Dit is het gevolg van het feit dat die species, die een 'marktwaarde' vertegenwoordigen zoals krokodillen en zeeschildpadden, in het algemeen ook 'beschermd' zijn.

In maart 1979 aanvaardden de landen die de conventie van Washington inzake de internationale handel in bedreigde dier- en plantensoorten tekenden, een omschrijving van het begrip 'bred in captivity' (gefokt in gevangenschap). Aan die beschrijving voldoen alleen die dieren, die zijn voortgekomen uit ouders welke reeds in gevangenschap leefden. Voor zulke dieren zijn vergunningen voor invoer, doorvoer en verhandelen te verkrijgen. Een dergelijke definitie levert weinig moeite op voor diersoorten waarvan de generaties elkaar snel opvolgen zodat men na één of twee jaren reeds aan productie toe is. In het geval van krokodillen en zeeschildpadden ligt dit anders. Bij deze dieren verloopt een periode van meer dan respectievelijk zeven en tien jaar tussen het uitkomen uit het ei en het geslachtsrijp worden.

Krokodillenteelt blijkt zich nu echter toch te ontwikkelen. Zeeschildpadden zijn meer bedreigd en hun teelt ontmoet tot op de dag van vandaag nog veel weerstand van politieke en milieuactivisten. Mogelijk heeft de reputatie van de krokodil als 'maneater' (menseneater) ertoe bijgedragen dat de reglementen met betrekking tot het in stand houden van deze dieren soepeler worden benaderd. Hoe tegenstrijdig bo-

venstaande gedachte is, blijkt uit het feit dat biologen en conservatisten er steeds meer van overtuigd raken dat opwaarderen de soorten leidt tot succesvolle conservering.

De commerciële teelt van de inheemse nijlkrokodil (*Crocodylus niloticus*) in Afrika in het algemeen en Zimbabwe in het bijzonder begon in de jaren zestig. Een aantal pioniers, waaronder enkele voormalige professionele krokodillenjagers, realiseerden zich dat over exploitatie in voorgaande jaren een serieuze afname van de natuurlijke krokodilpopulaties in geheel Afrika had veroorzaakt. 'The Department of National Parks and Wildlife Management' in Zimbabwe ondernam dan ook maatregelen die leidden tot een wettelijke bescherming van de populatie van de wilde krokodil. Slechts aan enkele farmers werd toestemming gegeven krokodillen commercieel in gevangenschap te telen. Sinds die tijd heeft deze bedrijvigheid zich zodanig ontwikkeld en uitgebreid, dat in 1985 de equivalent van één miljoen ZIM dollars (ongeveer dfl 1.200000) werd gerealiseerd door verkoop van huiden en levende dieren. Daarbij werd het voortbestaan van de in het wild levende krokodillen bedreigd. Daarnaast geniet deze

industrie een uitgebreide publieke belangstelling. In 1985 werd één van de farms door 40.000 toeristen bezocht! Dit gegeven is vooral van belang (financieel) voor beginners in deze tak van industrie die minstens twee jaar moeten wachten voor de eerste inkomsten van de huidenverkoop kunnen worden verwacht (dat wil zeggen als zij in het gelukkige bezit zijn van een aantal geslachtsrijpe ouderdieren).

Alle commerciële krokodillenfarms in Zimbabwe telen de dieren door een combinatie van 'ranching' en 'farming'. In het geval van 'ranching' worden de eieren van wilde krokodillen verzameld terwijl in het geval van 'farming' de eieren worden verkregen van in gevangenschap opgegroeide dieren. Het aantal uit het wild te verzamelen eieren wordt door quota geregeld. Deze quota worden vastgesteld door 'the Department of National Parks and Wildlife management'. Gekeken wordt naar het effect van het verzamelen van de eieren op de grootte van de natuurlijke populatie en naar het 'hatching/rearing' succes van de desbetreffende farm in het voorgaande jaar. De meeste farms hebben de verplichting een vastgesteld aantal (5 % van het geïncubeerde aantal eieren) lange jonge krokodillen van 1.20 meter in hun vangcollectiegebied uit te zetten indien 'National Parks and Wildlife Management' daarom vraagt. De overlevingskans van deze dieren is in tegenstelling tot die van de eieren en 'hatchlings' bijzonder groot! Op deze manier wordt de natuurlijke populatie in stand gehouden. Momenteel is deze bevolking in Zimbabwe groot, zodat 'restocking' onnodig is (daarnaast is 'restocking' zowel economisch als sociaal een impopulaire maatregel!)

Toch blijft bovengenoemde 5% in alle contracten van kracht. De efficiëntie, het deel van de geïncubeerde eieren dat resulteerde in verkoopbare huiden, varieerde

sterk tussen de verschillende farms maar was gemiddeld laag in vergelijking tot de landbouwproductie. In de jaren 1978 tot 1982 werden jaarlijks 9600 eieren uit het wild verzameld terwijl slechts 3400 (gemiddeld) dieren konden worden geslacht in 1983 en 1984. Dit is een (in)efficiëntie van 35%. Zowel het Departement als de 'Crocodile Farmers Association of Zimbabwe (CFAZ)' beschouwen dit resultaat als onvoldoende (zowel ethisch als economisch). Als gevolg hiervan heeft men minimale grenzen voor elk deel van het teeltproces vastgesteld. Farmers die deze ondergrenzen niet bereiken worden op de hun toegewezen quota voor het opvolgende teeltseizoen gekort. Men streeft naar een efficiëntie van minimaal 80%. Dit moet samen met het aantal in gevangenschap geproduceerde eieren leiden tot een jaarlijkse kruidenproductie van 10.000 stuks met een marktwaarde van ongeveer US\$ 2,5 miljoen. Hierbij is buiten beschouwing gelaten de zogenaamde 'croctail' (een delicatess in vele Afrikaanse hotels en restaurants) verkoop en toerisme. Om een centraal marketing systeem tot stand te brengen werd door het departement voorgesteld dat alle handel in krokodillen en hun producten zou verlopen onder auspiciën van de CFAZ. De achterliggende gedachte is zodoende meer vat te krijgen op de prijsvorming. Het departement en CFAZ hebben daarnaast besloten géén levende dieren groter dan slachtrijpe dieren te exporteren. Ook dit ter bescherming van de eigen handelspositie.

De krokodilindustrie in Zimbabwe is afhankelijk van twee factoren. Eieren uit het wild en goedkope eiwitbronnen in de vorm van legaal geschoten groot wild (hoofdzakelijk olifanten). Door de explosieve bevolkingsgroei van Zimbabwe dreigen beide factoren schaars te worden. Om de industrie niet in zijn groei te belemmeren is besloten het houden van broedieren

in gevangenschap te stimuleren. Onvoor- delige quotobeslissingen kunnen dan worden omzeild. Hoewel het gebrek van groot wild als voedselbron economisch gerecht- vaardigd blijft, zal de sociale druk ervoor zorgen, dat het onderzoek naar alternatieve voedselbronnen sneller gaat. Verwacht wordt dat de beschikbaarheid van voedsel -en niet die van eieren- de beperkende factor zal zijn in de groei van de kroko- dilindustrie in Zimbabwe. Het is daarom dat elke farmer, die lid wil worden van

de CFAZ, moet kunnen aanvoeren dat hij beschikt over een adequate voedselbron hetzij vis met een meer in eigen bezit, hetzij dode farmdieren van eigen boerderij en of die van de burens. Daarnaast moet een financieel plan worden overlegd. Zo- doende wordt wildgroei voorkomen. De krokodilindustrie is namelijk zeer aantrek- kelijk in Zimbabwe daar het de moge- lijkheid biedt vreemde valuta te verdienen. Meer informatie wordt gaarne verstrekt: C.J.A. Lokin jr. tel. 076-653837.